

VII HISPOME
Seminari Internacional
Història i Poètiques de la Memòria

**De la postmemòria a la memòria multidireccional: espais
d'identitat i processos de patrimonialització**

Directores: María Isabel Corbí Sáez i Isabel Marcillas Piquer
Secretaria Acadèmica: Gabriel Sansano

En edicions anteriors d'aquest seminari, impulsat des del grup d'investigadors i investigadores que apleguen els seus interessos sota l'epígraf HISPOME (Història i Poètiques de la Memòria), ens hem aproximat a diverses qüestions referides a la recuperació de la nostra memòria democràtica. Ho hem fet des de diversitat de disciplines, atenent els paràmetres de transversalitat que conformen la dinàmica del nostre grup de treball. En aquest sentit, hem abordat tant les nocions de memòria històrica / democràtica com la de postmemòria, des de la literatura, la història, les arts visuals, els testimoniatges orals, l'educació o el punt de vista i el paper particular de les dones en tot aquest procés. Resultat del treball desplegat i dels sis seminaris HISPOME anteriors, són els volums *Història i Poètiques de la Memòria: La violència política en la representació del franquisme* (2016), *Silenci, oblit i preservació de la memòria democràtica* (2018) i *Les femmes et la guerre. Mémoire démocratique et droits humains / Dona i guerra. Memòria democràtica i drets humans* (2020). Així mateix, el grup ha participat activament en el volum *Miradas del sur. Patrimonialización de la memoria colectiva*

(2021), temàtica que reprenem com a un dels eixos vertebradors d'aquestes jornades.

Tot i que l'estudi de la dimensió social de la memòria i, per tant, la transmissió d'aquesta de generació en generació, sempre ha estat present en les trobades de l'HISPOME, en aquesta ocasió, pretenem fer una passa més enllà i estudiar la memòria des d'una perspectiva cultural capaç d'emmagatzemar, consolidar i difondre les experiències dels diversos col·lectius que integren la societat a partir del concepte *memòries multidireccionals*, articulat darrerament pels estudiosos del tema. Des d'aquest punt de vista, i partint de l'anàlisi de l'efecte que van produir, com a motor per a repensar la Història, tant la memòria de l'Holocaust com la d'altres esdeveniments traumàtics ocorreguts en la història occidental, la memòria multidireccional advoca per la cohabitació de memòries dels diversos col·lectius socials, sense preeminències. La memòria esdevé, d'aquesta manera, una eina d'anàlisi que ajuda a investigar i a comprendre experiències i representacions del passat de comunitats que, a priori, pareixien allunyades entre si. Així mateix, cal destacar que les memòries multidireccionals estan sotmeses a processos relacionals dinàmics que permeten el qüestionament de les representacions i dels relats oficials del passat i també amplien les possibilitats de convivència en les societats marcades per la hibriditat cultural.

Ateses les premises esmentades, aquesta convocatòria del VII HISPOME, **De la postmemòria a la memòria multidireccional: espais d'identitat i processos de patrimonialització**, es proposa treballar i investigar al voltant de tres eixos fonamentals:

- a) **La patrimonialització de les memòries col·lectives / multidireccionals.** Partint del sentiment de pertinença a un grup social o comunitat derivat del fet de compartir valors culturals (orígens, costums, tradicions, passats traumàtics...), en aquest bloc s'analitzaran els processos patrimonialitzadors de la memòria des d'un punt de vista teòric i pràctic: processos històrics de legitimació, reapropiació i resignificació cultural a partir no només de la cultura institucional i canònica, sinó també pel que fa a les pràctiques quotidianes de grups i comunitats migrants i minories

ètniques. També s'hi tractarà el tema del patrimoni, material i immaterial, com a instrument de transmissió de la memòria.

- b) **Diàlegs interculturals derivats dels processos de migració.** En aquest blog s'atendrà preferentment la literatura que aborde l'experiència de subjectes sotmesos a desplaçaments de caràcter forçós o voluntari que impliquen una vivència traumàtica: exiliats, refugiats, migrants...
- c) **Escola, educació i diàleg intercultural.** S'hi abordarà l'educació com a pedra angular i motor de convivència de tota societat multicultural. S'hi tractarà el tema de la transmissió intergeneracional de la memòria en els centres educatius, com a instrument de construcció identitària de les noves generacions.
- d) **L'experiència particular de les dones en els processos de desterritorialització forçada:** alteritat, integració / assimilació i construcció del discurs bastit a partir de l'experiència de gènere.

Les propostes de comunicació (màx. 300 paraules) han d'enviar-se a isabel.marcillas@ua.es o maribel.corbi@ua.es juntament amb un text bio-bibliogràfic abans del 30 de març de 2022. Les exposicions hauran de tindre una durada màxima de vint minuts. Com en ocasions anteriors, es preveu la publicació d'una selecció dels articles presentats, prèvia avaluació anònima per parells.

El seminari tindrà lloc els dies 12 i 13 de maig en el campus universitari de la Universitat d'Alacant. Les llengües de treball acceptades seran: català, castellà, francès i anglés.

Organitzen els següents grups d'investigació de la Universitat d'Alacant: HISPOME (Història i Poètiques de la Memòria). ICLLIT (Discursos, textos, contextos e interculturalidad en los estudios francófonos). MIF (Memòria, Identitat i Ficcions). EC (Espanya Contemporània)

Col·laboren: Departament de Filologies Integrades, Departament de Filologia Catalana, Departament d'Humanitats Contemporànies, Facultat de Filosofia i Lletres, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV), Institut d'Estudis de Gènere.

VII HISPOME
Seminario Internacional
Historia y Poéticas de la Memoria

**De la posmemoria a la memoria multidireccional: espacios de
identidad y procesos de patrimonialización**

Directoras: María Isabel Corbí Sáez y Isabel Marcillas Piquer

Secretaria académica: Gabriel Sansano

En ediciones anteriores de este seminario, impulsado desde el grupo de investigadores e investigadoras que aúnan sus intereses bajo el epígrafe HISPOME (Historia y Poéticas de la Memoria), nos hemos aproximado a diversas cuestiones referidas a la recuperación de nuestra memoria democrática. Lo hemos hecho desde diversidad de disciplinas, atendiendo a los parámetros de transversalidad que conforman la dinámica de nuestro grupo de trabajo. En este sentido, hemos abordado tanto las nociones de memoria histórica / democrática como la de posmemoria, desde la literatura, la historia, las artes visuales, los testimonios orales, la educación o el punto de vista y el papel particular de las mujeres en todo este proceso.

Resultado del trabajo desplegado y de los seis seminarios HISPOME anteriores, son los volúmenes *Història i Poètiques de la Memòria: La violència política en la representació del franquisme* (2016), *Silenci, oblit i preservació de la memòria democràtica* (2018), *Les femmes et la guerre. Mémoire démocratique et droits humains / Dona i guerra. Memòria democràtica i drets humans* (2020). Asimismo, el grupo ha participado activamente en el volumen *Miradas del sur*.

Patrimonialización de la memoria colectiva (2021), temática que retomamos como uno de los ejes vertebradores de estas jornadas.

Aunque el estudio de la dimensión social de la memoria y, por tanto, la transmisión de esta de generación en generación, siempre ha estado presente en los encuentros del HISPOME, en esta ocasión pretendemos dar un paso más allá y estudiar la memoria desde una perspectiva cultural capaz de recoger, consolidar y difundir las experiencias de los diversos colectivos que integran la sociedad a partir del concepto de *memorias multidireccionales*, articulado últimamente por los estudiosos del tema. Desde este punto de vista, y partiendo del análisis del efecto que produjeron, como motor para repensar la Historia, tanto la memoria del Holocausto como la de otros acontecimientos traumáticos que han tenido lugar en la historia occidental, la memoria multidireccional defiende la cohabitación de memorias de los diversos colectivos sociales, sin preeminencias. La memoria se convierte, de esta manera, en un instrumento de análisis que ayuda a investigar y a comprender experiencias y representaciones del pasado de comunidades que, a priori, parecían alejadas entre sí. Asimismo, cabe destacar que las memorias multidireccionales están sometidas a procesos relacionales dinámicos que permiten el cuestionamiento de las representaciones y de los relatos oficiales del pasado y también amplían las posibilidades de convivencia en las sociedades marcadas por la hibridación cultural.

Teniendo en cuenta las premisas mencionadas, esta convocatoria del VII HISPOME, **De la posmemoria a la memoria multidireccional: espacios de identidad y procesos de patrimonialización**, se propone trabajar e investigar sobre tres ejes fundamentales:

- a) **La patrimonialización de las memorias colectivas / multidireccionales.** Partiendo del sentimiento de pertenencia a un grupo social o comunidad derivado del hecho de compartir valores culturales (orígenes, costumbres, tradiciones, pasados traumáticos...), en este bloque se analizarán los procesos patrimonializadores de la memoria desde un punto de vista teórico y práctico: procesos históricos de legitimación, reapropiación y resignificación cultural a partir no solo de la cultura institucional y canónica, sino también por lo que se refieren a las prácticas

cotidianas de grupos y comunidades migrantes y minorías étnicas. También se tratará el tema de patrimonio material e inmaterial, como instrumento de transmisión de la memoria.

- b) **Diálogos interculturales derivados de los procesos de migración.** En este bloque se atenderá preferentemente la literatura que aborde la experiencia de sujetos sometidos a desplazamientos de carácter forzoso o voluntario que impliquen una vivencia traumática: exiliados, refugiados, migrantes...
- c) **Escuela, educación y diálogo intercultural.** Se abordará la educación como piedra angular y motor de convivencia de toda sociedad multicultural. Se tratará el tema de la transmisión intergeneracional de la memoria en los centros educativos, como instrumento de construcción identitaria de nuevas generaciones.
- d) **La experiencia particular de las mujeres en los procesos de desterritorialización forzada:** alteridad, integración / asimilación y construcción del discurso basado en la experiencia de género.

Las propuestas de comunicación (máx. 300 palabras) deben enviarse a isabel.marcillas@ua.es o maribel.corbi@ua.es juntamente con un texto bio-bliográfico antes del 30 de marzo de 2022. Las exposiciones deberán tener una duración máxima de veinte minutos. Como en ocasiones anteriores, se prevé la publicación de una selección de los artículos presentados, previa evaluación anónima por pares.

El seminario tendrá lugar los días 12 y 13 de mayo en el campus universitario de la Universidad de Alicante. Las lenguas de trabajo aceptadas serán: catalán, castellano, francés e inglés.

Organizan los siguientes grupos de investigación de la Universidad de Alicante: HISPOME (Història i Poètiques de la Memòria). ICLLIT (Discursos, textos, contextos e interculturalidad en los estudios francófonos). MIF (Memòria, Identitat i Ficcions). EC (Espanya Contemporània)

Colaboran: Departamento de Filologías Integradas, Departament de Filologia Catalana, Departament d'Humanitats Contemporànies, Facultat de Filosofia i Lletres, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (IIFV), Institut d'Estudis de Gènere.